

Edgard Vanthilt en het socialisme in Leopoldsbuurg

Een fragment uit het boek
Het verhaal van mijn vader Edgard

Op de eerste werkdag van 1951 hangt er een handgeschreven affiche aan het venster van Englebert Adanglaan 23. 'Mutualiteit De Voorzorg is binnenkort alhier gevestigd. Sluit u aan!' ondertekend door 'Uwen gewestelijken secretaris, Edgard Vanthilt'. Als huisbaas Lucien Lambert de affiche ziet, schiet die meteen uit zijn krammen. 'Wat? De socialisten in mijn huis? Nooit van mijn leven!' Een paar dagen later belt er een deurwaarder aan, Lambert gaat in proces. Hij daagt Elza en Edgard voor de rechtbank. Volgens het huurcontract mogen ze geen handelszaak uitbaten in een woonhuis, beweert Lambert. Als deze het proces wint, staat Edgard met zijn ziekenkas op straat.

*

Edgard moet er eens goed mee lachen. Een mutualiteit is toch helemaal geen handelszaak? Het is een bureau voor maatschappelijke werken. Dat is volstrekt niet te vergelijken met een commerce. En daarbij, ze hadden er toch al een winkel? De distributie van snoepwaren die ze van op de salontafel al van in 1946 regelen, dát is een handelszaak. Hoe kan dan een kantoor dat werklozen en zieken helpt een probleem zijn? Volgens Edgard heeft Lucien Lambert geen poot om op te staan. Hij besluit zichzelf te verdedigen in het Vredegerecht van Beringen, met drie gedrukte facturen van verkochte chocoladeartikelen als bewijsvoering. Het proces komt op 25 mei 1951 voor de rechtbank.

In afwachting gaan Edgard en Elza verwoed aan het werk. Ze sturen bode Jef Huysmans met zijn rode fiets op pad om meer mensen warm te maken voor de ziekenkas, de vakbond en de partij. Van de partij, de BSP, zullen ze nog veel mogen verwachten, want Edgard is van plan die bakkerszoon van een burgemeester het vuur aan de schenen te leggen. Veel straten zijn er slecht aan toe, de riolering laat te wensen over, de electriciteitsvoorziening hapert in zowat alle gehuchten. Bur-

Edgard Vanthilt in 1954, net verkozen als provincieraadslid (collectie Marcel Vanthilt)

gervader Gaston Oeyen gooit, zo weet Edgard uit de jaarafrekeningen, nodeloos veel geld over de balk of steekt het op slukse wijze in eigen zak. De nieuwbakken gewestelijk secretaris wil dit eenieder laten weten. Walter Thijs, de mentor, hoort dat graag en geeft hem een forum. 'Schrijf erover!' zegt die. 'We hebben een krantje, *De Volkswil*, gratis voor alle onze leden. Laat u gaan. Ik zie erop toe dat uw kritiek op dat katholieke gespuis van 't Kamp in ons weekblad verschijnt!' Edgard begint er direct aan. Hij heeft geen enkele moeite om zijn protest te verwoorden, het schrijven gaat hem goed af.

Zijn eerste publicatie heeft als titel 'Filmpjes uit de gemeenteraad'. 'Dat de voormalige Antwerpsesteenweg, nu de Generaal de Karhéstraat, 'n nieuwe weg broodnodig had, dat wist iedereen. Maar door de onbezonnen voortvarendheid van de burgemeester werden 700.000 frank uit de gemeentekas weggegooid. Met een paar maanden langer te wachten had de gemeente de voorziene toelagen van Staat en Provincie kunnen bekomen, zijnde circa 700.000 frank ... Wat zouden die goed van pas gekomen zijn om het gat van de gemeentethesaurie te stoppen ... Haast en spoed ... en kiespropaganda!'

Edgard, een beginneling in de politiek, gaat er meteen voor. Ongezouten pakt hij het plaatselijk bestuur aan. Het wordt niet in dank aanvaard.

Dat is te merken als hij voor de katholiek gezinde vrederechter Franz Vranken verschijnt. Die kent geen mededogen. 'Een groothandel kan de waarde van een huurgoed doen stijgen, wat voorzeker met een bureau voor maatschappelijke werken niet het geval is.' Het vonnis is onverbiddelijk. Ze moeten binnen de maand uit het pand en worden veroordeeld voor een schadevergoeding gelijk aan één maand huur, 'zijnde zevenhonderd vijftig frank'. Met daarbovenop de kosten van het geding, 'totnogtoe begroot op tweehonderd negen en veertig frank'. De registratie, de uitgifte, de betekening en de tenuitvoerlegging van het vonnis zijn niet inbegrepen. Edgard kijkt tegen een rekening aan van meer dan duizend frank. En het belangrijkste, hij moet binnen de maand verhuizen. Zo niet, dan zal 'al wie of wat zich in het huurgoed mocht bevinden op straat gesteld worden, desnoods manu militari'. Zaak gesloten en ophoepelen met dat socialistische gedoe.

Net nu Elza en Edgard droomden van een muziekkorps en een cabaretgezelschap, zien ze zich gedwarsboomd door aangetrouwde familie. Maar ze geven zich niet gewonnen. 'Kijk,' zegt Edgard, 'de mutualiteit betaalt huishuur voor hun bureaus. Misschien moeten we nu onze spaarcenten aanspreken en zelf een huis kopen.' Het geld dat ze aan het eind van de oorlog kregen, heel die som achterstallig loon, staat nog steeds op de bank. Ze zoeken en vinden snel een oplossing. Café Bobino in de Maarschalk Fochstraat 13, recht tegenover het café van Philo en Hélène, is te koop. Melanie van Diest, de eigenares, had het gekocht tijdens de oorlog met het woerkergeld dat ze aan de Duitse soldaten verdiend had. Daardoor is haar huis verbeurdverklaard. Ze mag er blijven wonen, maar als ze het terugwil als eigendom moet ze 100.000 frank betalen. Zo'n som heeft Melanie niet. Edgard en Elza ook niet. Met

hun spaarpot van 30.000 frank als voorschot en een lening bij de bank komen ze er wel. De verkoop is rap geregeld. Dankzij het huurgeld dat de mutualiteit voorziet, kunnen ze alvast een deel van de lening aflossen. Begin juli 1951 verhuizen ze. Het voormalige café wordt ingericht als ontvangstkamer. Er is plaats voor twee loketten, een voor de ziekenkas en een voor de vakbond. Rondom tegen de muren kunnen wel twintig stoelen staan voor de wachtenden. Boven is er ruimte om klein maar comfortabel te wonen: een living en twee slaapkamers. De zevenjarige Marie-Louise heeft er haar eigen plek. Ze zijn vrij, ze hebben inkomsten, ze kunnen beginnen.

‘Hoe zit het eigenlijk met die auto?’ vraagt Elza. ‘Komt daar nog wat van?’ Edgard, die zijn nieuwe werkgever niet helemaal wil pluimen, durft volksvertegenwoordiger Thijs er niet over aan te spreken. Gelukkig begint die er zelf over. ‘Natuurlijk komen wij tussen. Ge zult wel zelf een deel moeten afdokken, zo rijk zijn we nu ook weer niet. Zoek u maar iets, we regelen dat wel.’ En zo ziet Edgard zich bij Garage Berckmans aan de Nicolaylaan plots een Renault bestellen, een beige 4pk, een ‘bolhoed’. Het is een snoezig model, een populair volkswagentje, maar geen Duits ding. Duits is alsnog fout en als hij de CVP wil aanvechten op hun, in de oorlog vermeend scheve, mandatarissen kan hij moeilijk zelf in een moffenkar gezien worden. Principes, die moeten hem drijven. Het 4pk’tje zal hem vooral door het gehele kanton Beringen drijven, nu hij gewestelijk secretaris is. Edgard doet wekelijks zijn toer langs de kantoren van mutualiteit De Voorzorg in Oostham, Beringen, Heusden, Zolder, Tessenderlo. Hij aanhoort de mensen hun beklag en belooft het nodige te doen om alles te regelen: een pensioen, een invaliditeitsuitkering, een terugbetaling van belastingen. Weet hij veel hoe dat precies moet, maar talloze telefoons naar het hoofdkantoor in Hasselt wijzen hem de weg. Voor zulke vragen moet hij dat kabinet aanschrijven, want daar zit er een van de partij, en voor een ander geschil kan hij bij deze of gene socialistisch gezinde ambtenaar terecht. Edgard leert snel zijn weg te vinden in de provinciale en nationale administratie. Hij wil iedereen van dienst zijn, want zo werf je mensen voor je zaak. Dat is zijn overtuiging. Heel het gewest moet lid worden van ziekenkas, vakbond en partij. Tegen het eind van het jaar wil hij in Leopoldsburg alleen al honderd leden.

Als ’s avonds de verrichtingen der ziekenkas gedaan zijn en de kassa geteld is, trekt Edgard het dorp in. Hij zoekt muzikanten voor zijn harmonieorkest. In Café Roma spelen nog altijd goeie jazzmannen, die moet hij hebben. Veel van hen zitten bij de katholieke fanfare Sint-Jozef, de Jefkes. Of bij de concurrentie, de liberale harmonie Weergalm der Jonge Kempen, beter bekend als de Jeune Campine. Maar ze zijn, eigenaardig genoeg, aangesloten bij de socialistische ziekenkas. Zo krijgt Edgard op een week of twee tijd een heel orkest bij elkaar. De muzikanten zijn graag op stap, dus een nieuw gezelschap zien ze zeker zitten. Hoe meer repetitie hoe beter. Zo kunnen ze in naam van de kunst alweer blijven plakken. De eerste samenkomst gebeurt in het kantoor van de ziekenkas zelf, in de oude gelagzaal van Café Bobino, in het huis van Edgard en Elza dus. De repetitie begint om zes uur en zal tegen half acht gedaan zijn, want Marie-Louise moet nog huiswerk maken. Edgard

heeft alvast partituren gekocht. 'De Internationale' wordt vlot nagespeeld. En dan wil hij dat ze de hit van Gene Autry uit 1949 instuderen, 'Ghostriders in the sky'. Een opzwevend deuntje uit de gelijknamige cowboyfilm. De muzikanten vinden het goed, 't is zo eens wat anders dan militaire marsen en hoempapa. Wat Edgard hen voorlopig niet zegt is dat hij een lange tekst geschreven heeft op die muziek. Het is de geschiedenis van het Kamp, van toen het nog een doodse heide was, hoe er twee wereldoorlogen voorbijraasden, tot hoe het nu is. Een heel epistel, een soort volkslied voor de gemeente. Met als slagzin in het refrein: 'Jippie-a-hee, jippie-a-hoo, leve het Kamp van Beverlo!' Het is maar een eerste aanzet, want Edgard wil een avondvullende revue ineensteken.

Voor dat gebeuren kan, schrijft Edgard bijna wekelijks een stukje voor *De Volkswil*, het blad van de socialistische beweging van Limburg. Telkenmale klaagt hij het gemeentebestuur aan. Het gat in de begroting bedraagt 1.200.000 frank, de provinciegouverneur heeft de jaarrekening verworpen en Edgard hangt het aan de grote klok. Heel de provincie leest over het mank beheerde Leopoldsburg. Burgemeester Oeyen is zeer gepikeerd. Hij is het niet gewend zijn beleid, dat veelal achter gesloten deuren bedisseld wordt, in de openbaarheid te zien. Wie denkt die Vanthilt wel dat hij is? Maar Vanthilt houdt vol. Hij hekelde de manier waarop de gemeente zijn werklozen op straat laat aanschuiven. 'De doppers in de drop', titelt het artikel.

'Als de hemel schoon wagenwijd open is en 't zonneke hoog in de lucht 'n handvol warme straalkens uitdeelt, och ... dan komt het op een paar minuten niet aan. Maar als 't hondenweer is zoals we dat verleden week kenden: regen, wind, sneeuw en hagel, dan is het voor onze stempelmannen allesbehalve aangenaam om daar kletsnat, bevroren van de koude, gelijk miserabele sukkelaars, rond te draaien. Nergens is er een schuilplaats voorzien ... Zou daar niet aan verholpen kunnen worden? Met een klein beetje goeie wil? ... Gedenkt dat doppers ook mensen zijn!'

Edgard voelt zich duidelijk geroepen om op te komen voor de gewone man, de socialist in hem bloeit helemaal open.

Ook het socialisme van feesten en vertier, zoals Walter Thijs hem dat voorsprak bij hun eerste ontmoeting, wil hij nu ten volle in gang zetten. De harmonie heet voortaan De Rode Roos. Ze trekt voor het eerst om de aansluiting van het honderdste partijlid te vieren triomfantelijk door het dorp. Edgard draagt de rode vlag en de andere kopstukken lopen mee voorop. De stoet geeft een kort straatconcert voor de deur van Café du Monument en dan is er gratis bier voor alle sympathisanten. Ze zijn zichtbaar en monter van stemming, de socialisten. En zo moet dat zijn, vindt Edgard. Hij weet een hele bende mannen en vrouwen om zich heen te scharen die zijn enthousiasme voor de revuevoorstelling direct delen. Er worden sketches geschreven over de perikelen tijdens de oorlog, accordeonnummers ingestudeerd, een danschoreografie gerepeteerd. Op zaterdagavond 1 maart 1952 zit Zaal Con-

Edgard Vanthilt houdt een toespraak op 1 mei 1956. (collectie Marcel Vanthilt)

cordia in de Jacoletstraat afgeladen vol. Er zijn niet minder dan vijfhonderd toeschouwers. Iedereen wil zien wat Harmonie en Cabaretgezelschap De Rode Roos gaat doen. Het publiek krijgt bij aanvang een programmaboekje. 'De Televisie Revue', zo heet de vertoning. Er is in België nog helemaal geen televisie, maar Edgard heeft er wel over gelezen. Je kunt er sportwedstrijden op zien, nieuws ook, en veel muziekconcerten. In Engeland, Frankrijk en Nederland zijn er al uitzendingen. Het is radio maar dan met beelden erbij. Vanthilt introduceert bij middel van volkstheater de televisie in Leopoldsburg.

Aan de zijkant van het podium hangen twee grote knoppen. Na een wervende verwelkoming van een onzichtbare speaker, Edgard zelf natuurlijk, draait een als piccolo verklede jongen aan de knoppen en gaat het doek open. De voltallige harmonie zit met rode pupiters achteraan op de scène. Vooraan staat een zangkoor van vijftien mensen, ze zetten meteen een lied in. 'Hier zijn wij ... Rode Rozen, 't cabaret van de leut en 't plezier. Dans met ons, zing met ons, onverpozen: we hebben zon in ons banier! ... Weg met last, weg met leed, weg met de zorgen. Denk nu nog niet aan de dag van morgen. Laat de wereld maar begaan. Trek u van de boel niks aan, zolang wij voor u zullen staan!' De zaal is meteen mee, er klinkt welgemeend applaus. Dan volgen onverwachte decorwissels: cactussen uit Arizona bij een countrymedley, palmbomen bij een Hawaiï-potpouri, Amerikaanse vlaggen bij een sketch

over de bevrijding. Rosa Delestinne, de couiffeuse uit de Fochstraat, krijgt een open doekje als ze Edgards tekst op 'Ghostriders in the sky' zingt. De zaal brult geestdriftig mee: 'Jippie-a-hee, jippie-a-hoo! Leve het Kamp van Beverlo!' Er wordt gefloten, men roept 'Bis! Bis!' En dat al aan het eind van het eerste deel. Ook na de 'poos' stellen het cabaretgezelschap en de harmonie niet teleur. Er wordt een huwelijkswals gedanst op muziek van Paul Lincke, een griezelig toneeltje gespeeld met onweer en bliksem, een pantomime opgevoerd over een mislukte darmoperatie. Het publiek leeft helemaal mee; ze klappen, lachen en zingen. Het slotlied 'Hier zijn wij ... Rode Rozen' moet tot driemaal toe herhaald worden. De makers van 'De Televisie Revue' – regisseur Edgard, orkestleider Clement Feyen en decorbouwer Hippoliet Piron – krijgen een staande ovatie. Het is, zo beaamt iedereen na afloop in het overvolle café van de Concordia, een onvergetelijke avond. Het is vooral een avond die de fonkelnieuwe leider van de BSP elan geeft. Van deze man heeft men het laatste nog niet gezien.

Naast zijn gevulde dagtaak als gewestelijk secretaris en aanspreekpunt voor van alles en nog wat in de eigen afdeling, blijft hij het gemeentebestuur bestoken met kritiek. Ze doen te weinig aan de wegen, schrijft Edgard in *De Volkswil*. 'Zijn onze straten zandwegen of voetpaden of alles tegelijk? De duivel mag het weten. In ieder geval, ge moet niet zat zijn om de nek te breken. Putten en bulten met fijn stof in de zomer en honderden vijverkens en plaskens in de winter. Als het regent moet ge uw botten aandoen en als de zon schijnt moet ge een masker opzetten.' Hij treitert de gezagsdragers graag en daagt hen uit door een subsidie voor zijn harmonie aan te vragen. Op 1 mei trekt die door het centrum voor het Feest van de Arbeid. Elza en Irma de Walin hebben tientallen boeketjes meiklokjes gemaakt en verkopen die langs de straten waar de muziek passeert. Edgard geeft aan het eind van de optocht een donderspeech tegen de werkloosheid, voor de vrede en voor een beter bestuur van de gemeente. Hij voert nu openlijk op straat voor de ogen van de mensen oppositie tegen de gemeentecoalitie. De aanvraag voor subsidie wordt dan ook niet beantwoord. Burgemeester Oeyen valt nog liever dood dan Vanthilt één frank te geven. Het komt zelfs tot een handgemeen. Begin juli is er op het Astridplein aan het gemeentehuis de jaarlijkse handelsbeurs. Café du Monument ligt ook op het Astridplein en dus lijkt het Edgard een goed idee om daar nog 's straatconcert te houden vlak bij de feesttent van de handelsbeurs. Harmonie De Rode Roos staat lustig te spelen als na een lied of drie plots de burgemeester van onder het dekzeil van de feesttent verschijnt. Hij loopt naar de muzikant van de *grosse-caisse* en neemt die een trommelknuppel af. Het orkest stopt en de burgemeester loopt luid juichend weg: 'Ik heb hem! Nu zal het wel gedaan zijn met dat lawijt!' Clement Feyen, de dirigent, telt evenwel opnieuw af en de harmonie herbegint. De man van de *grosse-caisse* klopt de maat met zijn blote vuist. Hilariteit alom. Edgard stapt naar de politie en dient een klacht in wegens 'diefstal van instrumenten'. De farce is binnen het uur in heel het dorp bekend. In *De Volkswil* staat de week nadien een annonce:

‘Terug te bezorgen tegen goede beloning: mailloche ofte klopknuppel van de grote trom der harmonie De Rode Roos, welke gestolen werd zaterdag 5 juli op het As-tridplein. Beschrijving van de vermoedelijke dief: dikke kerel met opgeblazen wangen, rode neus (heel waarschijnlijk van druppels te drinken) en watekens in de oren. Weinig haar, maar bij hem is dat geen teken van geleerdheid. Drager van een zwarte pitteleir en gestreepte ceremoniebroek. Heel gevaarlijk heerschap dat slaat en stampet en steelt. Hij laat zich doorgaan voor burgemeester, maar de wetsdokers zeggen dat men zich daar niet moet laten aan pakken, want dat er korte tijd geleden uit het asiel te Geel iemand was ontsnapt die meende dat hij Fausto Coppi was!’

De geridiculiseerde Oeyen moet voor de onderzoeksrechter verschijnen en de zogeheten mailloche ofte klopknuppel wordt door de gemeentesecretaris, drukker Albert Meeus, terugbezorgd. Toch laat Edgard het daar niet bij. Hij weet vier liberale raadsleden te overtuigen om een buitengewone gemeenteraad bijeen te roepen. Zo kan hij alsnog de muzieksubsidies laten herschikken. Omdat hij de gemeentewet nu haast vanbuiten kent, weet hij dat de burgemeester zo een verzoek wettelijk niet kan weigeren. Oeyen doet het toch. Op de volgende raad briest hij: ‘Die toelagen blijven zoals ze zijn! Ik roep niets bijeen!’ De leden van de gemeenteraad, ook de liberalen, repliceren niet. Edgard geeft hun in zijn volgend krantenstukje antwoord. ‘Dat noemen wij in ’t Kamp: voddemannen! Ofwel zijt ge te stom dat ge de draagwijdte van uw onwettelijkheid niet begrijpt, en dan is uw plaats niet op ons gemeentehuis. Ofwel móét ge zwijgen, en dat zou nog veel erger zijn. Gij meent nu zeker wel dat ge het pleit gewonnen hebt en dat ge onaantastbaar zijt, in uw ivoren danszaal? Mis ... mis ... Want er bestaat in onze provincie ook nog zoiets waar ze gouverneur tegen zeggen. Die kan u dwingen, alle dictators ten spijt.’ Het is Vanthilt menens en de liberalen manen de burgemeester andermaal aan de muziekkorpsen terug op de agenda te zetten. Oeyen geeft toe, maar op zijn manier. Hij roept de bijzondere gemeenteraad bijeen op 22 juli, daags na een lang weekend. Doordat de post niet besteld werd, ontvingen de raadsleden de uitnodiging pas de dag zelf. De rest van het dorp weet niet dat er een raadszitting is, ook Edgard niet. Zo kan hij zijn zaak niet zelf komen bepleiten. Hij verneemt pas achteraf, als hij per toeval een raadslid die van de zitting komt tegen het lijf loopt, dat de subsidies nog eens besproken werden. Alle muziekkorpsen krijgen elk 6000 frank, De Rode Roos krijgt niets. Hij scherpt wederom zijn pen tegen het CVP-bestuur. ‘Fanatieke beddenbakken!’ bloklettert hij in *De Volkswil*. ‘Bestaat De Rode Roos niet? Gij weet dat wij prachtige en geslaagde opvoeringen gegeven hebben te Leopoldsburg, te Balen en te Lommel. Dat de 1 meifeesten alhier een buitengewoon succes werden én voor de maatschappij én voor de neringdoeners, die gij schuimt ... Gij zijt uw collega’s van Brussel, die homogene paljassenregering, die uitsluitend zorgt voor de CVP-winkel, waardig. Alles voor ons, niets voor een ander. Gij zijt heel triestige mario-netten. Past echter op! Want het kan verkeren ... Wij laten het aan de kiezers van Leopoldsburg over u te oordelen ...’

Edgard heeft blijkbaar zijn zinnen op de komende verkiezingen gezet. Hij weet dat het rommelt binnen de liberale fractie, want oud-burgervader Hartert blijft bezeten antiklerikaal. Dat is geen strategie, vindt Edgard. Naar zijn mening heeft de kerk niets met politiek te maken. Dat mensen naar de mis gaan en gelovig zijn, zoals een groot deel van zijn muzikanten en ziekenkasleden, wil niet zeggen dat ze CVP moeten stemmen. En de CVP zelf is verbrand aan hun alliantie met despoot Oeyen, hoe gaan die hun gezicht redden? Edgard smijt zich volledig in de kiesstrijd. Hij laat een pamflet drukken waarin de burgemeester genadeloos door de mangel wordt gehaald.

‘Wie is de man die altijd klaarstond om de Duitse officieren in zijn patisserie te ontvangen en te flikflooiën? Gaston! ... Vóór 1940 waart gij Fournisseur van den Armee Belge, en na 1940 Fournisseur van de Wehrmacht! ... Gij gebruikte aangeslagen kreemmelk, die moest dienen voor de zieken, in uwe patekenswinkel ... Zelfs César Heylen, de grote CVP'er, schreef dat Gaston de grootste inciviek van België was! ... Als de oorlog voorbij was hebben de stemmen van de CVP Oeyen burgemeester gemaakt: foei, César ... En nu gaat de gevlekte CVP'er Oeyen opnieuw met beloften voor de pinnen komen: een tunnel, wegen naar de Boskant, waterleiding, speelpleinen, gasthuizen, klinieken en nog veel meer ... Maar eens de verkiezing voorbij, vallen al die Achtebare Gekozenen in een diepe zesjarige slaap ... Op 12 oktober moet gij die marionetten wakker slaan! Stemt een koppel socialisten in de raad, die zullen die Heren op hun Plichten wijzen! Schenkt uw vertrouwen aan Lijst nummer 4! Onze kopman en zijn kameraden staan borg voor de verdediging van Leopoldsburg's Belangen!’

Edgard zet alle zeilen bij en ziet zich gesteund door zijn ploeg van oudgedienden. Ze staan allen op de lijst: Fille Aerts, de koolputter; Irma Grignet, de Walin; Albert Naegels, cafébaas de Clou; Gaspard Houtmeyers, diensthoofd van de polikliniek in Hasselt en de intussen bejaarde rode fietser Jef Huysmans. De harmoniestrapatsen en vooral de zeer gesmaakte televisierevue hebben de socialisten gesterkt. De lijsttrekker krijgt zelfs nationaal in *Volksgazet* steun: ‘Leopoldsburg komt met een kopman van formaat: Edgard Vanthilt. Met geestdrift wordt de strijd aangevat.’ Wellicht heeft volksvertegenwoordiger Walter Thijs dat geregeld. Hij zag de revue, was zeer onder de indruk en beloofde ter plekke 10.000 frank voor de verdere uitbouw van de plaatselijke afdeling. Heel het subsidiedebat was voor Edgard dus louter een principekwestie. Hij heeft geen idee of zijn welgemeend gekrakeel de burgers van het dorp zal overtuigen in hun stemgedrag. Hij wacht af. En burgemeester Oeyen gebruikt zijn eigen tactieken. Eén week voor de verkiezingen is het kermis. Gaston, de patissier, laat aan alle gepensioneerden, invaliden en oorlogshelden gebak bezorgen. Het is gebak uit zijn eigen bakkerij, betaald door het gemeentelijk Feestcomité. Op de kermis zelf is hij kwistig met gratis bonnetjes voor ritjes in de rups en op de botsauto's. Aan de kraam van de familie Meiresonne deelt hij frieten en smoutebollen uit. Hij geeft alle kinderen een lieflijke aai en een

ballon. Met zijn sjerp om en geflankeerd door het hele bestuur toont hij zich boven al het gemekker van de tegenstanders. [...]

‘Het is moeilijk in te schatten of ik het zal halen’, bekennt Edgard aan Elza. Zij steunt hem nochtans voluit. Ze weet met de donaties die het dorp in haar collectebus voor de gestolen trommelknuppel stak geen blijf. ‘Iedereen geeft iets, Edgard. Het is niet te geloven! Het is geen groot geld, franken en centiemen, af en toe eens een briefje van honderd, maar toch. Het is het gedacht dat telt. En het gedacht is bij u!’

Op zondag 12 oktober krijgt Elza gelijk. De telling van de stembrieven gaat vlot en tegen middernacht al is de uitslag bekend. De CVP heeft maar twee zetels: César Heylen en apotheker Dewulf. De twee gesplitste liberale partijen behalen geen enkele zetel. Burgemeester Oeyen pikt al hun verloren stemmen in: hij heeft de absolute meerderheid, niet minder dan acht zetels. En het laatste zitje in de gemeenteraad is voor de BSP. Edgard Vanthilt is verkozen. Hij is de eerste socialist op het gemeentehuis, de eerste in honderd jaar Leopoldsburg. Bij Wiske Dupont gaat het feest tot de ochtend door. De harmonie speelt, de oude garde zet na elk nieuw rondje bier ‘De Internationale’ in. Elkeen is totaal verrast. Vanthilt heeft het geflikt.

Dit fragment bevindt zich in het boek op p. 209-223.

Uitgeverij Meulenhoff/Manteau biedt de lezers van *Brood & Rozen* een uitzonderlijke korting op het boek aan, namelijk € 16 (excl. verzendkosten) i.p.v. € 22,5.

Mail vlug naar: broodenrozen@amsab.be

Marcel VANTHILT,
Het verhaal van mijn vader Edgard, Amsterdam/
Antwerpen: Meulenhoff/Manteau, 2009, 342 p.,
ISBN 978 90 854 2148 1